

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΑΨΑΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΛΙΟΥΔΙΑΣ

«Η αύρα της ελευθερίας εθώπευε την κνωόλειον υπερηφάνος ύψομένην επί του άεσταμάτος του Τοιρκικού Διοικητηρίου, έντός του οποίου είχαν εγκατασταθή αί Έλληνικά Άρχαί».

Αί Έλληνικάί δέ Άρχαί πού είχαν εγκατασταθή μέσα στο Τοιρκικό Διοικητήριο ήσαν ο κ. Σαψαλάκης, ο αντίπρόσωπος της Έλληνικής Δικαιοσύνης, και ο Δημήτριος ο Δημολιούδας, άρχων της Κοροφλιάκης και τρομοκράτης παντός διπλόου, άπτερου και πτερωτού, λογικού, άλλου, άλλου ή λαλούντος, της περιφερείας!..

Τό Τοιρκικό Διοικητήριο, πού εστεγάζε τις Έλληνικές Άρχές, ήταν ένα όρασιό και μεγαλοπρεπές κτίριο, τό όποιο δέν είχε πού πόρτες και παράθυρα, γιατί κάποια διλοχία μη έχοντας πρόχειρα για τό συσσίτιό της Ξύλα, είχε βγάλει δια τά παραθυρόφυλλα τού οικημάτος! "Όσο για τίς τρύπες πούσαν ανοιγμένες στό πάτωμα, αυτές τις χρησιμοποιούσε ο κ. Σαψαλάκης για τήν... άραξτεταιν τών γεροντιών τών αδύναμων!..

Τί να κάνει ο φτωχός! Ήταν γέρος άνθρωπος. Είχε ζαρώσει, είχε κωπομύσει, έν σχολαστικισμό, δάσκαλος, Έλληνοδιδάσκαλος σέ κάποια ε-παρχία. Έκει βράζοντας στόν ιδρώτα του και κοιμητόνας μέσα στό πλατεϊά και τριμμένα ρούχα του, πήρε τήν σύνταξί του, άλλα δέν ήούχασε.

Ο πόλιος, πού μεγάλωσε τήν Ελλάδα, τόν μεγάλωσε κι' αυτόν. Έχοντας κάποιο παλιό και κτηνισμένο διπλωμα Νομικής, πέτυχε, μέσα στην τόση ζήτηση, μιά θέση δικαστική.

Κ' έτσι βρέθηκε στη Μακεδονική αυτή γωνία, μαζί με τόν Δημήτρη τό Δημολιούδα, τόν ένδοξο απόγονο ήρωικής οικογενείας τό Σουλίου.

Όταν έθρεψε, ο κ. Σαψαλάκης ήτανε συναχωμένος. "Όταν ήτανε καλοκαιρία, ο κ. Σαψαλάκης ήτανε κωφασμένος. Και για να ξεσκάν ο άνθρωπος, κατεδίκαζε, δικαίως και άδικώς, κόσμο και κοσμάκη, Μακεδόνας φτωχούς και άγαθούς, τούς όποιους μετά τήν καταδική παρελάμβαναν τά «μεταγωγικά» τού Δημολιούδα, οι χωροφυλάκες τού δηλαδή, και τούς κλείναν στό μπουθούριμα, όπου οι Τοιρκικοί είχαν άλλοτε τό παλαιό ύψικό τό Διοικητηρίου και κάθε άρχοντο σιδε-ριούδ.

Άλλη απόλαυση τού κ. Σαψαλάκη ήταν τό ονομαγεϊείο τού Στουβαντζή, ένός Μακεδόνας πονηρού, ο οποίος τά κουνισσοκατάφερε εκεί πέρα, γράφοντας εις βάρος τών άλλων πελατών τού δσα βερσέδια τού έσκάζαν κανόνι οι στρατίτες, και ερχόντας στό κρασί τών στρατιωτών δυο νερό περίσσευε στη νταμιάνα!..

Μιά μεγάλη επιγραφή, ή όποια ήταν και έθνική διαδήλωση συγκροτός, άνήγγειλε μέ γράμματα κυανά έπάνω σ' άσπρον άσέστη:

ΕΙΜΑΙ ΕΛΘΙΝΟΣ
ΕΛΘΙΝΟΜΑΚΕΔΟΝΟΣ
ΕΛΘΙΝΟΜΑΓΑΡΙΟΝ Η ΑΓΙΕΛΛΑΣ!..

(Ονομαγεϊοίον, δηλαδή, ή Άγία Ελλάδα).
Ο Μάστορ-Στουβαντζής δέν ήξερε καλά τά Έλληνικά. Άλλά μήπως τά ήξερε ο κ. Σαψαλάκης;

Ο κ. Σαψαλάκης, σάν παλιός δάσκαλος πού ήταν, και μάλιστα συνταξιοχός, μιλούσε τήν άρχαϊκήν.

— Άλέκο, τό χειρομάκτρον, παρακαλώ! Ένα κοχιλάσιον και Ξοριον πλήρες...
Ο Άλέκος ήταν τού Στουβαντζή ή υπηρεσία. Ένα άκάθαρτο, μωρισμένο και μί-ξικο παλμάταδο, άγτένιστο και άκούφειτο, από τής εποχής τού έξαναθηματικού τύφου, όταν ο Δημολιούδας έκοιρνε ύποχρεωτικώς όλο τόν κόσμο, μη θέλοντας να έξαιρέσει ούτε αυτόν τόν πα-πά τού χωριού... Μόλις έκου-σε λοιπόν τήν παραπάνω πα-ραγγέλια τού κ. Σαψαλάξη,

— Πώς να τόν κόμω τόν Άλέκο, κοκκινιστό!..

τάχασε κι' έτρεξε σαστισμένος στόν Στουβαντζή:

— Άφεντικό, ο κ. Δικαστής θέλει, λέει, ένα κοχιλάδι Ξορό και να τό πληρώσιν, λέει!

— Άίντε, να «νταγκοινέμας» (να χαθής), βρέ μπουνταλά, να «ρασιπιάς» ίτε» (δέν καταλαβαίνεις τίποτε). Χλιάρ ο νερό θέλει να πλύνη τά Ξορά του, μουνταλά! Αυτό σούπε...
Σιγά-σιγά όμως και ο Στουβαντζής έμαθε τού κ. Σαψαλάξη τά Έλληνικά.

Τίποτε δέν εινε αδύνατο σ' αυτόν τόν κόσμο!

Και τί θέλατε να κάνει, ο μαύρος, πού ο Σαψαλάκης ήθυμωσε σάν κακιά γριά και τόν άπειλούσε καθημερινώς πώς θά τόν φυλακίση. "Έτσι έμαθε να διακρίνη τούς «Ελεντζή ντομάδες» από τούς... «εναςάκρους», τούς έχον-τας κρέας δηλαδή, άπως τού έλεγε ο κ. Σαψαλάκης.

Έτσι περνούσαν ώραιές ή ή-μέρες τής ελευθερίας, όταν ο κ. Σαψαλάκης άδιάθετος βαρύτερον και έμεινε κληήρης. "Όταν καλύτερης, έπεθύμασε να φράξή μιά κόττα, τό ζουμί της πρώτα και β-στερα τό πουλί κοκκινιστό... Ου-μήθηκε μάλιστα πός ο Στουβαντζής είχε ένα κόκκορα πλομιστό, τετράταχον και «μπονινοτάβανον», τόν όποιον ειδε να σφάζη και να μαδάη ο καταστηματάρχης τό πρωί, έξω από τήν πόρτα, ένώ ή γυναίκα τού καθότανε κι' έγεννε τήν όσκα της.

Έβώναζε λοιπόν από τό παράθυρο τόν «Ελθονομαγεϊα»:

— Ποι είσαι ονοπαντοπάλα!
Ο Στουβαντζής πού ήξερε τόν τίτλο του, σήκωσε τό κεφάλι του πός τό Διοικητήριο και ειπε στόν Σαψαλάξη, δείχνοντας τήν πε-τινιό:

— Άφέντη, ντόμτρο-ντόμτρο πράμα!
— Άκουσε, δλον τόν άλέκτο-ρα τόν θέλω.

Ο Ξενοδόχος δέν κατάλαβε καλά.

- Τί θέλεις; Τόν Άλέκο;
- Τόν άλέκτορα, μάλιστα.
- Τόν θέλεις τώρα;
- Όχι τό μεσημέρι. Στείλε μου πρώτα τό ζουμί του και έπειτα όλόκληρον κοκκινιστόν. Άκουσε; Κοκκινιστόν!

— Κοκκινιστόν, ε;
Κι' ο Στουβαντζής έμεινε ξε-ρός μέ τόν πετινιό στά χέρια.

— Τόν Άλέκο, λέει, κοκκινιστό! Πώς και γιατί να τόν χρωματίσω και με τί; Τό ζουμί του, λέει, πρώτα; Ποιό ζουμί!.. Μοσχάρι εινε να τόν βράσω!.. Παραμύ-λαι, φαίνεται ο κος Σαψαλάκης από τόν πυρετό ή θά ειδε στόν ήκνο τόν πός έχομε Άποκούς και θέλει να μουντζουρουσούμε όλοι!..

Έκείνή τή στιγμή περνούσε κι' ο Δημολιούδας. Ειδε τόν Στουβαντζή σαστισμένο με τό πουλί, δλόχρσο από τό πάχος, στά χέρια και τού φώναξε:

- Για ποιόν ο κόκκορας μαρέ;
- Για τούς πελάτες. Θέλεις να σου τόν ψήσω, κατετάμε, με πα-τάτες;

Κ' έπειτα οι-γά-σιγά τού ειπε και τόν πόνο του:

— Άλήθεια, κατετάμε, εινε καλά στό μυαλό τού ο κος Σαψαλάκης;

— Γιατί;

— Μου ζήτη-σε να βάρω κόκ-κινιστον και να τού στείλω τόν Ά-λέκο. Μην έπα-θε τίποτε από τόν πυρετό;

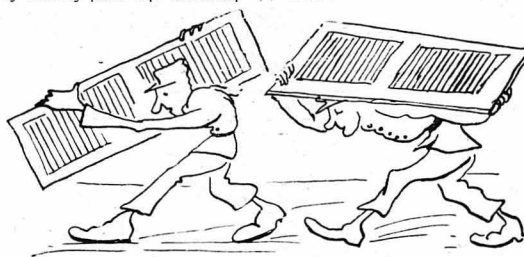
— Άλήθεια, κατετάμε, εινε καλά στό μυαλό τού ο κος Σαψαλάκης;

— Γιατί;

— Μου ζήτη-σε να βάρω κόκ-κινιστον και να τού στείλω τόν Ά-λέκο. Μην έπα-θε τίποτε από τόν πυρετό;

Ο Άλέκος ο άκάθαρτος!..

Μιά διλοχία είχε κουβαλήσει τά παραθυρόφυλλα

Η αύρα τής ελευθερίας εθώπευε τήν κνωό-λειον...

— Καμιά εαυτοψία! Θά θέλη νά κέρη φράινεται... Διαστικά πρσίματα αυτά, στείλε τον, νά μιν βρής τόν μετελά σου. Δέν θά είνε τίποτα. "Αν ήταν κάτι σοβαρό, θά τόξερα εγώ!...

Τό μεσημέρι πήγε ό Στουβαντζής με ένα τέντζερη ζουμί στό Λουζητήριο έπάνω.

- Καί ό άλέκτωρ; τόν ρώτησε ό Σαφωλάκης.
- Κάτω είνε. «Μουί-στράμ» (ντρέπεται) λιγάκι.
- Πώς; Ντρέπεται, λέει; Γιατί;
- Είνε ντροπαλό, βλέπεις τό παιδί, κή κατή μου.
- Καί πώς τόν παρωκνεύσας;
- Κατακωνανον, όπως με διάταξες, σάν τή φωτιά. Δέν ελγα μά- λιστα χρώμα άρκετό καί τού έβάλα καί λίγο κόκκινο πατέρι. Κοντεύ- οινε νά πετυχούν τά μάτια του.

Σέ λίγο καί σέ μιά τού Στουβαντζή πρόσκλησι, ά- νοίχτηκε ή πόρτα καί κατακόκκινος σάν φλόγα παρου- σιάστηκε ό 'Αλέκος με μάτια γουρλωμένα, τρέμοντας καί σπάζοντας από τήν κόκκινη μισογά πούταν περε- ζημένο.

— Τί είνε αυτό, μωρέ, π' ανάθεμά σε! σφίλαξε ό κήρ Σαφωλάκης.

Θά γινόταν δε μεγάλο κακό, ό Στουβαντζής θά- βρισκε ή πορτα καί κατακόκκινος σάν φλόγα παρου- σιάστηκε ό 'Αλέκος με μάτια γουρλωμένα, τρέμοντας καί σπάζοντας από τήν κόκκινη μισογά πούταν περε- ζημένο.

- Καλά, ελτε, καταραμένοις λίγο ό κ. Σαφωλά- κης, καί ό πετεινός τί έγινε;
- Τόν πήρε ό κατεπάνος.
- Πούός;
- Ό Δημολιούλιας!
- Καί πώς σου τόν άφήρησε; Βιαιώς; Καταχα- σθείς τή θέα του;
- Σό; (Τί);
- Με τή βία σου τόν πήρε; διέκοψε ό γραι- ματεύς.

- Όχι, μέ... πατάτες.
- Έκαμε κατάχρησι τής θέσεώς του;
- Σό; (Τί);
- Σόν τόν πήρε ως άξιωματικό της χωροφυλα- κής χρησηματούσας τήν ιδιότητά του;
- Βέβαια. Πώς θά τόν έπαρνε; Σάν κανηλα- νάφτης!
- Καί πώς τό έτόλμησε αυτό; Ηθέλησε νά θέξη τή Διακοσυνή; Θά τού δείξω εγώ πώς με λένε, έ- μοιμοσύνη ό Σαφωλάκης.

Καί έκάρησε στό τραπέζι του καί έκαμε με άνα- φορά στό 'Υπουργείο:

«Περί έπεμβάσεως Δημολιούλια Δημητρίου τού Κωνσταντίνου, Διοικητού της Χωροφυλακής εις άλλερια καθήκοντα κτλ. κτλ. κτλ.»

Αλλά τό 'Υπουργείον, λένε, δέν άπάντησεν... ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ό Σωκράτης ελχε τή συνήθεια νά κωδι τά μαλλιά του σφύριζε. Όταν ήταν όμως νέος, δέν συνέβαινε τό ίδιο. Ήταν κομψοέννομος κι' αυτός. Ελχε μακριά μαλλιά, τά όποια μύρωνε καί κατσάρωνε καί τούς έ- βαζε κάθε μέρα λάδια άρωματικά.

Κάποτε πού ελχε πάει περίοιτο σέ μιά έξοχη, κουράστρκε, κάθισε στόν ίσοιο μεριών δέντρων καί τόν πήρε ό ύπνος.

Μερικά παιδιά τότε, πού παίζανε εκεί κοντά, θελήσανε νά τόν πειράξουν. Όταν ελδαν λοιπόν ότι τόν ελχε πάρει για καλά ό ύπνος, τόν πλησίασαν σιγά-σιγά καί χωρίς νά τό καταλάβη, τού έδωσαν τά μαλλιά του τούφες-τούφες στους θάμνους, πού βρισκονταν κοντά στό κεφάλι του. Σέ λίγο όταν ό Σωκράτης έγυτησε καί ελδε τήν κατά- στασί του, δέν έθώμως διόλου, αλλά έβγαλε ήσχα-ήσχα ένα ψαλ- λίδι καί... Έκοψε τά μαλλιά του.

Όταν άργότερα τόν ελδαν έτσι μέσα στην πόλι καί τόν ρώτησαν γιατί βρισκεται σ' αυτά τά χάλια, ό Σωκράτης τούς άπάντησε με ά- πάθεια:

— Μερικά παιδιά ανέλαβαν νά με διδάξωσι τήν ματαίωτητά των έγκοσμών!...

***

Κάποιος σπάταλος παρενοείτο στό Σωκράτη ότι ελχε άνάγκη χρησημάτου.

— Καί γιατί δέν δανείζεσαι από τόν έαυτό σου, τόν άπάντησε ό Σωκράτης.

- Από τόν έαυτό μου! Πώς;
- Αφαιρώντας ένα ποσό από τά έξοδά σου!...

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

'Η άγάπη τού Γεωργίου για τό Παρίσι. "Ενα τραγουδάκι τού Ραούλ Πενσόν. "Η μεπιάτσες τού βασιλικού περιπέ- ρου. «Νά κυνηγας καί ποντικια!...» Μιά συνομιλία μεταξύ τού Γεωργίου καί τού παππού του. "Η συγκίνησις καί ό έν- θουσιασμός τού Γεωργίου. "Ο νευρικός διπλωμάτης. Καί ό διπλωμάτης βασιλεύς.

Ό Γεώργιος έστρεψε ξεχωριστή σφιτάβια για τό Παρίσι, τό ό- ποίο έπισκεπτονταν όταν τού έδίδετο εύκαιρία.

Τά ταξείδια του στη Γαλλία ήσαν τόσο συχνά, ώστε οι Παριζι- νοί τόν έθεροφούσαν συγκαταύτη τους καί ή έφημερί- δες τόν υπεδέχοντο με ζολακεντικώτατα λόγια.

Κάποτε πού ό Γεώργιος βρισκόταν πάλι στό Πα- ρισι, ό Ραούλ Πονσόν έγραψε γ' αυτόν στη "Ζουρ- νάλα ένα ποίημα πού τελείωνε με τούς στίχους:

Πάντα ταξιδεύεις πάντα απ' τήν πόλι μας περνάς,
Τό λαό σου πότε βρισκεις τίν καιρό νά κνβερνάς;

***

Μιά χειμωνιάτικη μέρα ό Γεώργιος μπήκε στό βασιλικό περιπέτρο τού Πειραιώς καί βρήκε ένα φύ- λακα τού Δημοσίου νά κρατά δύο σκοτομμένες με- κιάτσες.

- Πού τίς βρήκες αυτές; τόν ρώτησε πλησιάζον- τας ό βασιλεύς.
- Έδώ μέσα. Τις χτύπησα μόνος μου.
- Καί σου έπιτρέπει ή Έξουσία νά κυνηγας έδώ;
- Μάλιστα, Μεγαλειότατε.
- Έδώ μέσα όμως έχει καί ποντικια. Νά κυνη- γας λοιπόν κι' άτ' αυτά, σε παρακαλώ, γιατί άλλωώς θά μου άφανίσης τίς μεπιάτσες!...

***

Κατά τό επίσημο γένμα πού δόθηκε πρός τωτην τών Έλλήνων αντιπροσώπων στά άνάκτορα της Κο- περγάλης, ό τότε βασιλεύς της Δανίας Φρειδερίκος Ζ' διηγήθη στους ξένους του πως έδέχθη τό στέμμα της Έλλάδος ό έγγονος του Γουλιέλμος, ό μετέπειτα βασιλεύς Γεώργιος.

«— Από καιρό, τούς ελπε, μου ελχε προσφερθή γ' αυτόν ό θρόνος της χώρας σας, αλλά δέν έβρισκα ποτέ κατάλληλη εύκαιρία νά μάθω καί τή γνώμη τού Γεωργίου έπί τού προκειμένου. Μιά μέρα έπί τέλους πού τόν ελδα ευδιάθετο πήγα κοντά του καί τού ελτα:

- Γουλιέλμε, θέλεις νά πας στην Έλλάδα;
- Έκεινος έγινε με μάς κατακόκκινος καί βυθίστη- κε σ' σκέψεις. Σέ λίγες στιγμές σήκωσε τό κεφάλι του καί αποκρίθηκε:
- Η έπιθυμία μου είνε νά πράξω ό,τι με διατά- ζετε σεις.

— Έγώ θέλω νά πας, αλλά πρέπει νά μου πής καί σ' τήν ιδέα σου.

— Έ, λοιπόν, φώναξε μ' ένθουσιασμό ό νέος, νά είστε βέβαιος ότι θά κάμω ό,τι μπορώ για τήν ευτυ- χία της Έλλάδος!...

***

Ό βασιλεύς Γεώργιος έκτός των άλλων έφημιζετο καί για τήν παραδειγματική ψυχραιμία του. Μιά φορά τόν έπισκέψθη στό γραφείο του ό αντιπρόσωπος κά- ποιας ξένης Δυναμείας, ό όποιος από τήν πρώτη στιγμή άρχισε νά μι- λή με κάποια παραφορά, λημονώντας τή στοιχειώδη ευγένεια πού έπρεπε νά δείξη αέναντι τού ύψηλου συνομιλητού του. Σέ μιά στιγ- μή πού ή συνομιλία ελχε ένταθι αρκετά, ό βασιλεύς για νά προλάβη κάθε έπεισόδιο, πού μορφοεί να έχη διπλωματικές συνεπτες, κάτε- φυγε στό έξής τέγναμμα. Έπίεσε τό κομμάτι τού ήλεκτρικού κώδονος; καί όταν φάνηκε ένας υπηρέτης τού ελπε ήσχα:

— Η Έξοχότης του ζεσταίνεται πολύ καί διψά. Φέρε ένα ποτήρι νερό...

Ό υπηρέτης υπεκόθη καί βγήκε έξω, οι δ'ω άνδρες δε έκριναν σιωπηλοί, με τό κεφάλι σκυμένο, κνττάζοντας τό χαλί. Σέ λίγο ό ξέ- νος διπλωμάτης έπε δόλοχρη τό ποτήρι τού νερού πού τού έφερε ό υπηρέτης σ' έτσι τά νετρα του καλιώρησαν, χωρίς στην έτοιμότητα τού βασιλεύς.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Τεμάχια τού Τιμίου Ξύλου τού Σταυρού, έπί τού όποιου έμαρτύ- ρησε ό Κύριος, υπάχουν τρία στην Κωνσταντινούπολι, δύο στην Κύ- προ, τρία στην Άντιόχεια, ένα στην Κρήτη, ένα στην Έδεσσα, τέσσερα στα Ίερωσόλια, δύο στη Γεωρ- γία της Ρωσίας, ένα στην Άλεξάνδρεια, ένα στην Ίουμαία της Παλαιστίνης καί ένα στη Λαμασό.

